

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	25 januari 2024
Voorstelnummer	D703073
Datum raadsvoorstel	29 november 2023
Portefeuillehouder(s)	Wethouder Wiesehahn
Commissie	Algemene raadscommissie
Datum commissie	18 januari 2024
Soort agendering	besluitvorming
Agendapunt	
Team	DenS - Beleid
Opsteller	Beleidsadviseur Dienstverlening en SamenLeven
Datum B&W besluit	5 december 2023
Bijlagen:	Startnotitie Woonzorgvisie

Onderwerp : **Onderwerp**
Startnotitie woonzorgvisie

Voorgesteld besluit

- De startnotitie Woonzorgvisie vast te stellen;
- In te stemmen met het procesvoorstel om eerst een lokale factsheet woonzorgvisie te ontwikkelen;
- De kosten voor 2024 van € 13.310 te dekken uit het begrotingsaldo door bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Geheimhouding

Nee

RAADSVORSTEL

INLEIDING

Van iedere gemeente wordt vanuit het Rijk verlangd dat zij een integraal regionaal afgestemde woonzorgvisie opstelt. Dit vormt de basis voor gemeenten om bindende wederkerige afspraken te maken met woningcorporaties, particuliere verhuurders, zorgaanbieders/zorgkantoren en andere partijen bij de huisvesting van aandachtsgroepen. De verplichting om een woonzorgvisie te ontwikkelen is wettelijk verankerd in de wet 'Versterking regie volkshuisvesting', met een uitwerking in het programma 'Een thuis voor iedereen'. Het wetsvoorstel is ter consultatie aangeboden in maart 2023.

Sinds april 2023 treft de gemeente Bergen voorbereidingen voor de ontwikkeling van een lokale woonzorgvisie. Hiervoor is bijgevoegde startnotitie opgesteld.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Wet- en regelgeving

De verplichting om een woonzorgvisie te ontwikkelen is wettelijk verankerd in de wet 'Versterking regie volkshuisvesting'. De uitwerking van de opgave staat beschreven in het programma 'Een thuis voor iedereen'.

Keuzeruimte

In de startnotitie wordt een procesvoorstel gedaan. Uw raad heeft in een vroeg stadium de ruimte om een keuze te maken over de inrichting van het proces om tot een woonzorgvisie te komen.

Kaders en eerdere besluiten

- Uw raad heeft het thema woonzorg als prioriteit bestempeld. Om deze reden wordt uw raad al in een vroegtijdig stadium meegenomen. Tevens is wonen en zorg als bestuurlijke prioriteit bestempeld in het integraal beleidskader sociaal domein.
- De woonzorgvisie is nauw verwant met de woonvisie. In de startnotitie wordt voorgesteld om een processtap op te nemen waarin uw raad besluit hoe de woonzorgvisie zich verhoudt tot de woonvisie en hoe beide visies op elkaar worden afgestemd.

TOELICHTING OP HET VORSTEL

De verplichting om een woonzorgvisie te ontwikkelen is wettelijk verankerd in de wet 'Versterking regie volkshuisvesting'. De uitwerking van deze opgave staat beschreven in het programma 'Een thuis voor iedereen'. In maart 2023 is het wetsvoorstel ter consultatie aangeboden. De inwerkingtreding van de wet is vooralsnog voorzien in 2024. Naar aanleiding van een brief naar de Tweede Kamer¹ (8 juni 2023) over de voortgang rond het programma 'Een thuis voor iedereen' is geconstateerd dat de exacte uitwerking van de wet en daarmee de vereisten voor de woonzorgvisie op een aantal onderdelen nog onduidelijk is.

Zo is geconcludeerd dat de eerder gecommuniceerde deadline van 2024 niet haalbaar is. Het wetsvoorstel voorziet er nu in dat de woonzorgvisie per 2026 een verplicht onderdeel wordt van het volkshuisvestingsprogramma. Daarnaast wordt in de Kamerbrief gerefereerd

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/06/08/kamerbrief-over-voortgang-programma-een-thuis-voor-iedereen#:~:text=Dit%20programma%20heeft%20als%20doel,juiste%20zorg%2C%20ondersteuning%20en%20begeleiding.>

naar een 'integraal afgestemde woonzorgvisie'. De exacte eisen ten aanzien van het regionaal afstemmen zijn vooralsnog onduidelijk. Of het een gezamenlijk opgestelde visie moet zijn of een lokale visie die is afgestemd met regiopartners, moet nog nader worden uitgewerkt in het wetsvoorstel. Gezien de demissionaire status van het kabinet is het nog onduidelijk op welke onderdelen het wetsvoorstel eventueel nog wordt aangepast, en is het onzeker of het wordt aangenomen in deze vorm.

Er zijn verschillende scenario's denkbaar voor het vervolgtraject. Het is aan uw raad om zich uit te spreken over het voorkeursscenario. Het advies van ons het college luidt om in te stemmen met het procesvoorstel aan uw raad om nu eerst te starten met het ontwikkelen van een lokale factsheet en pas met fase 2 te beginnen op het moment dat er meer duidelijkheid is over de eisen voor de woonzorgvisie. Een belangrijke stap in het proces is het afbakenen van de visie en de relatie met andere beleidskaders, waaronder de woonvisie uit te werken.

In de factsheet worden de volgende onderwerpen uitgewerkt:

Afbakening van de visie

In deze stap wordt met de wethouders wonen en sociaal afgestemd wat de insteek wordt van de uiteindelijke visie. Denk hierbij aan de gewenste looptijd van de visie en een afbakening van de doelgroep. Ook wordt stilgestaan bij de koppeling met de bestaande beleidskaders. Uit de verkennende gesprekken met de wethouders is in elk geval naar voren gekomen dat uw raad woonzorg als prioriteit heeft aangemerkt. Dit houdt in dat uw raad nauw betrokken moet worden in het formuleren van een kader voor de woonzorgvisie. Daarnaast wordt nauw opgetrokken met de adviesraad van het sociaal domein. De volgende elementen worden in dit onderdeel uitgewerkt:

- a. Looptijd visie: Loopt deze gelijk met de looptijd van de woonvisie of volgt de woonzorgvisie een eigen pad? Keuzes: 5 jaar, 10 jaar, 15 jaar, >15 jaar.
- b. Afbakening doelgroepen: Over welke doelgroep gaat de woonzorgvisie? Volgt gemeente Bergen de voorgestelde aandachtsgroepen uit het programma 'een thuis voor iedereen' of wijkt ze daarvan af?
- c. Koppeling met bestaande (beleids-)kaders: Hoe verhoudt de woonzorgvisie zich tot het gebiedsplan Sociale Basis en de huidige te ontwikkelen woonvisie? De woonzorgvisie geeft uitwerking aan de uitgangspunten uit het integraal beleidskader sociaal domein en schetst binnen de kaders van de woonvisie de opgave voor de in de woonzorgvisie genoemde doelgroepen. De relatie met de woonvisie en de koppeling met de overige beleidskaders worden in overleg met uw raad vastgesteld aan het begin van het project. Hiertoe wordt een voorstel ingediend bij uw raad.
- d. Betrokkenheid gemeenteraad: Op welke manier wil uw raad betrokken worden en wat kan worden afgestemd met ons college? Eventueel wordt een opdracht vanuit uw raad geformuleerd.

Korte analyse en knelpunten

Een goede analyse is als basis voor een woonzorgvisie onontbeerlijk. Hierin zijn grofweg twee stappen te onderscheiden: (1) Inzicht in de huidige stand van zaken, kwalitatief en kwantitatief en (2) Inzicht in de behoefte op termijn (10-20 jaar), kwalitatief en kwantitatief. In deze stap wordt relevante informatie en data over trends en ontwikkelingen in de woonzorgsector, demografische gegevens, best practices en ervaringen van andere

vergelijkbare gemeenten verzameld. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen landelijke ontwikkelingen, ontwikkelingen op het niveau van de BUCH, de regio en ontwikkelingen specifiek voor de gemeente Bergen.

Daarnaast wordt een overzicht gemaakt van wat er is opgehaald tijdens voorgaande participatie trajecten. Bij de totstandkoming van de woonvisie, het gebiedsplan Sociale Basis en de prestatieafspraken met Kennemer Wonen is, of wordt al, actief geparticipeerd. De verzamelde gegevens worden geanalyseerd om inzicht te krijgen in de huidige situatie en mogelijke toekomstige behoeften. Op basis daarvan worden knelpunten geschetst voor de gemeente Bergen ten aanzien van de woonzorgbehoefte, voor zover dat al mogelijk is. Voorbeelden van eventuele knelpunten zijn: doorstroming, schaarste passende woningen, van groot naar kleinschalig wonen, draagkracht in wijken en buurten, samenwerking op gebied van wonen en zorg. Deze knelpunten worden kort afgestemd tijdens een overleg met relevante maatschappelijke partners. Denk hierbij aan o.a. woningcorporatie Kennemer Wonen, een zorginstelling en de adviesraad sociaal domein.

Resultaat fase 1:

Een factsheet met:

- een afbakening van de visie, uitgewerkt in een korte paragraaf;
- vastgesteld besluit door uw raad hoe de woonzorgvisie zich verhoudt tot de woonvisie;
- de woonzorgbehoefte per aandachtsgroep;
- een geprioriteerde lijst met behoefte en knelpunten.

Zodra er meer duidelijkheid is over de exacte vereisten en de deadline van de woonzorgvisie, kan op basis van de uitkomsten van de factsheet worden bepaald hoe het vervoltraject eruit zal zien.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Zoals aangegeven adviseert ons college om te kiezen voor scenario B. Lokale factsheet. De voor- en nadelen voor deze optie, evenals de alternatieve opties zijn in de bijgevoegde startnotitie (sectie 3.3) uitgewerkt.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Het ontwikkelen van een factsheet is een lokale aangelegenheid. Bij aanvang van fase 2 (richting geven en keuzes maken) kunnen de uitkomsten uit fase 1 worden vergeleken met de gemeenten uit de regio en wordt onderzocht of er aanknopingspunten zijn voor een regionale ambitie op sommige onderdelen, of dat uitsluitend lokale ambities worden geformuleerd. De uitkomst van dit gesprek en de vereisten vanuit het Rijk zijn bepalend voor de verdere insteek van het visietraject.

Het voorstel om de werkorganisatie BUCH de opdracht te verlenen eerst een factsheet woonzorg te ontwikkelen is in de colleges van de gemeenten Uitgeest, Castricum en Heiloo vastgesteld.

RISICO'S

Onderwerp	Risico	Beheersmaatregel
Afstemming woonvisie en woonzorgvisie	Onduidelijkheid over de relatie tussen de woonvisie en de woonzorgvisie.	In het proces is een stap opgenomen waarin wordt uitgewerkt hoe de woonzorgvisie zich verhoudt tot de woonvisie. Er worden een aantal scenario's aan de raad voorgelegd en de raad kan daar zijn voorkeur over uitspreken.
Lokaal vs. Regionale uitwerking	Er worden vier trajecten uitgevoerd die in grote mate hetzelfde resultaat opleveren (BUCH). Dit kost mogelijk meer tijd (want meer afstemming). De mogelijke synergie tussen de gemeenten in de oplossingen wordt onderbenut.	Gedurende het project oog houden voor waar regionaal voordelen te behalen vallen en dit bespreekbaar maken met bestuurders.
Betrokkenheid raad	De woonzorgvisie sluit niet aan op het gestelde kader en de behoeften vanuit uw raad.	Uw raad in een vroegtijdig stadium meenemen bij het ontwerpen van het proces, de kaderstelling en de besluitvorming. Verwachtingsmanagement aan de voorkant.
Bemensing project onvoldoende en onduidelijk	Als het project onvoldoende bemenst is, zal het traject vertraging oplopen en in het ergste geval niet van de grond komen.	Er is een projectleider en een projectgroep beschikbaar om de verschillende stappen op inhoud en proces mee uit te voeren.
Opdrachtgeverschap onduidelijk	Weinig begeleiding en sturing leidt tot het uit elkaar lopen van de verwachtingen t.a.v. het resultaat. Dit zorgt mogelijk tot vertraging en tot meerkosten omdat de doelen niet worden behaald.	De projectleider heeft een duidelijke ambtelijk opdrachtgever met voldoende mandaat en kennis van zaken.

Projectleider buiten scope	De projectleider wordt teveel ingezet voor andere lopende dossiers. Projectleider heeft hierdoor te weinig tijd om conform het plan van aanpak de factsheet te ontwikkelen.	Het plan van aanpak is de rode draad voor de uitvoering van het traject. Activiteiten die logischerwijs geen bijdrage leveren aan de visie kunnen worden terug geduwd richting de organisatie.
----------------------------	---	--

FINANCIËN

De kosten voor het ontwikkelen van de startnotitie, het bestuurlijk besluitvormingsproces en de ontwikkeling van een factsheet voor de woonzorgvisie waren geraamd op €29.225,-. Een deel van deze kosten, € 15.915,- zijn reeds gemaakt in 2023 en een deel, € 13.310, worden gemaakt in 2024. In de 1e Voortgangsrapportage 2023 van Werkorganisatie de BUCH waren alleen voor 2023 kosten begroot voor het opstellen van de Woonzorgvisie. De genoemde kosten voor 2023 van € 15.915,- zijn hieruit gedekt. Aan uw raad wordt voorgesteld de kosten voor 2024 van € 13.310,- te dekken uit het begrotingssaldo. Als meer duidelijkheid is over de totale te verwachte kosten in 2024 en gestart wordt met fase 2, wordt formeel de taak met budget overgedragen aan Werkorganisatie BUCH.

DUURZAAMHEID

n.v.t.

PARTICIPATIE

In het opstellen van de factsheet wordt minimaal geparticipeerd. Het doel van de factsheet is namelijk om inzichtelijk te maken wat er al is opgehaald tijdens voorgaande participatietrajecten rond te totstandkoming van het integraal beleidskader sociaal domein, de woonvisie, de gebiedsplannen sociale basis en de prestatieafspraken.

Echter, om een breed gedragen factsheet te ontwikkelen wordt wel geadviseerd om de uitkomsten van de factsheet bij een paar relevante maatschappelijke partners te toetsen. Denk hierbij aan o.a. woningcorporatie Kennemer Wonen, een zorginstelling en de adviesraad sociaal domein. Daarnaast wordt nauw opgetrokken met uw raad.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Bestuurlijk – en ambtelijk opdrachtgeverschap

Het bestuurlijk opdrachtgeverschap is belegd bij de wethouder sociaal en de wethouder wonen. De wethouder sociaal is eindverantwoordelijk. Het ambtelijk opdrachtgeverschap is belegd bij teammanager beleid van domein Dienstverlening en SamenLeven.

Stuurgroep

Na afronding van elk onderdeel worden de tussentijdse resultaten teruggekoppeld aan een stuurgroep. De stuurgroep bestaat uit de bestuurlijk- en ambtelijk opdrachtgevers en de projectleider. Ter voorbereiding op de stuurgroep bijeenkomst stelt de projectleider een

memo op waarin over de voortgang wordt gerapporteerd. De conceptversie van de visie wordt eerst besproken met de wethouders sociaal en wonen alvorens deze aan ons college en uw raad wordt voorgelegd.

Afstemmingsmoment	Input	Wanneer?
Resultaat 1. Doel en afbakening	Scope voldoende helder?	Afhankelijk van gekozen scenario
Resultaat 2. Analyse en knelpunt	Zijn de uitdagingen voldoende helder en is de opgave duidelijk? Waar zit het gat?	Afhankelijk van gekozen scenario
Resultaat 3. Uitgangspunten en ambities	Sluiten de uitgangspunten en ambities aan bij de woonvisie, gebiedsplan en IBK?	Afhankelijk van gekozen scenario
Conceptvisie		Afhankelijk van gekozen scenario

Ambtelijke projectgroep en organisatorische inzet

Voor het ontwikkelen van de woonzorgvisie is een ambtelijke projectgroep vereist. De projectgroep bestaat naast de projectleider uit een ondersteuner en vertegenwoordigers van het domein Dienstverlening en SamenLeven en domein Ruimtelijke Ontwikkeling.

De projectleider is verantwoordelijk voor:

- Aanspreekpunt bestuurlijk- en ambtelijke opdrachtgevers;
- Voorbereiden van ambtelijke besluitvormingsproces (o.a. terugkoppeling in het strategisch overleg Dienstverlening en SamenLeven);
- Voorbereiden van bestuurlijke besluitvormingsproces (o.a. terugkoppeling wethouders sociaal en wonen, collegeadviezen, informeren van de raad);
- Ontwikkelen van de woonzorgvisie;
- Regievoerder over het participatietraject (o.a. contact met de betrokken stakeholders, het voorbereiden van de participatiebijeenkomsten en verslaglegging);
- Voorzitten van ambtelijke projectgroep bijeenkomsten.

De vertegenwoordiger vanuit het domein Ruimtelijke Ontwikkeling (senior beleidsmedewerker Beleid en Vastgoed) brengt inhoudelijke expertise mee, zorgt voor een koppeling met de bestaande beleidskaders en lopende afspraken, sluit aan bij inhoudelijke werksessies met stakeholders en is een kritische tegenlezer.

Vanuit domein Dienstverlening en SamenLeven wordt wisselend aangesloten in de projectgroep. De reden hiervoor is dat de behoefte van de aandachtsgroepen waarover de woonzorgvisie gaat uiteenlopen en dat de expertise van de medewerkers verspreid is over het domein Dienstverlening en SamenLeven. De verschillende expertises worden op afroep ingezet. Denk hierbij aan expertise op disciplines Wmo, jeugdzorg, inburgering en een medewerker uit team Preventie.

Planning

Zie de bijgevoegde startnotitie voor een gedetailleerde planning.

BIJLAGEN

Startnotitie Woonzorgvisie

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

mr. M.N. (Martijn) Schroor
secretaris

L.Hj. (Lars) Voskuil
burgemeester